

טיפים לכתיבת תזה - נאסף מבוגרי בית הספר שכתבו תזה

כללי

- **תזה טובה היא תזה גמורה!**
- **האויב של הטוב ביותר הוא המושלם:** רבים מאיתנו פרפקציוניסטים ומתייחסים לתזה כמו אל העבודה הכי חשובה שאנו עושים, מה שגורם לנו לרצות שהיא תהיה מושלמת. הבעיה מתחילה כשאנחנו הולכים צעד אחד יותר מדי: קוראים את הנייר 40 פעם לפני כל תיקון שאנחנו עושים בו, מחליטים שחסר עוד כמה מקורות כאן, ועוד כמה נבדקים כאן ועוד... בקיצור, כשאנחנו לא מוכנים לשחרר ובסופו של דבר להגיש.
- **מימון:** מומלץ לחפש אם יש מלגות בתחום אותו אתם חוקרים. מעבר למימון המחקר והוצאות המחקר שלעיתים תהינה המלגה גם יוצרת מחוייבות לסיים את המחקר מהר יותר. מלגות רבות קיימות בתחומי בריאות, סביבה, תחבורה, רשויות מקומיות ועוד.
- **איסוף מידע:** נסו לאתר ולשוחח עם אנשים שמבינים בתחום שיוכלו לכוון אתכם, למאמרים ו/או לידע שהם חשופים אליו.
- **נחישות, התמדה וציפיות מותאמות:** חשוב לברר לעצמכם מה המטרה שלכם בביצוע התזה ולחדד את התועלות שיכולות לצמוח לכם מכך. זה יכול להועיל בהתמודדות עם תהליך שהוא ארוך ולעיתים מייגע ולתת זריקת מרץ במידת הצורך
- **קביעת סדרי עדיפויות:** ההתמסרות לתזה באה לפעמים על חשבון דברים אחרים. מומלץ להחליט מראש על מה מוכנים לוותר בתקופת העבודה על התזה, וכך לא להעמיס יותר מידי על מנת שלא להתייאש בסוף.
- **שמירה על מוטיבציה:** לעתים, בעיקר כאשר המחקר מתמהמה מלהסתיים, קשה לשמור על רמת מוטיבציה ועל גישה חיובית למחקר. דרך טובה להתמודד היא בשיחה עם אדם מבין, למשל מישהו אחר שגם כתב תזה, מנחה או סתם חבר מעודד.

בחירת נושא ושאלת מחקר

- **עניין:** כדאי לבחור נושא שבאמת מעניין אתכם כי אתם הולכים להשקיע הרבה זמן ומאמץ בעבודה עליו.
- כדאי לבחור נושא נגיש, שאפשרי למצא עליו חומר ונתונים כדי שהתזה תהיה "בציעה"
- **סיעור מוחות:** מומלץ לעשות סיעור מוחות עם חברים, עמיתים, חוקרים אחרים על מנת להבין מה אתם רוצים לחקור.
- **מיקוד:** כדאי לנסות לתמצת את הטיעון המרכזי שלכם במשפט, כזה שניתן יהיה להגיד בארוחה משפחתית. הדבר יסייע לכם להתמקד ולהבין מה אתם חוקרים.
- **נתונים:** כדאי לבחור נושא שיש לכם נגישות לנתונים, דבר שיקל עליכם בתהליך המחקר

מנחה

- **בחירת המנחה היא קריטית:** לפני שבחרים מנחה כדאי לברר אם יש כימיה ביניכם לבין המנחה, מה הגישה האקדמית של המנחה, מה סגנון ההנחיה, מידת המעורבות והאכפתיות והחיבור שלו לנושא. כדאי להתייעץ גם עם סטודנטים שהמנחה הנחה בעבר
- מומלץ לעשות תיאום ציפיות עם המנחה לגבי אופן העבודה, דברים כגון כל כמה זמן נפגשים, מה הציפיות של המנחה והמונחה מההנחיה, לוח זמנים משוער ועוד.
- **פנייה למנחים:** מאוד חשוב לכתוב מייל משמעותי על-מנת להצדיק מפגש עם מנחה פוטנציאלי. מומלץ לכתוב פסקה קצרה בגוף המייל ולצרף מסמך של עד עמוד עם הצעה לנושא, הסבר למה זה חשוב ורמז על משהו שכבר יודעים על הנושא. כך, המנחה הפוטנציאלי יכול לבחור אם להיכנס למסמך או לא אבל הסטודנט כבר יוצר רושם רציני יותר ונותן מסמך אמיתי שירמז למנחה על מידת הרצינות, על יכולת הכתיבה, על תחומי עניין וכו'.
- **פשרות:** המנחה אינו חייב לעסוק בדיוק בנושא המחקר שלכם. הוא יכול גם להתמחות בתחום קרוב. מה שחשוב זה מידת העניין שלו בנושא והמוטיבציה שלו להנחות.
- **לוח זמנים:** לנסות לקבוע פגישות קבועות עם המנחה לאורך השנה (פעם בשבוע שבועיים) על מנת ליצור מחויבות אצל שני הצדדים

חלוקת זמן ותכנון עבודה

- **קביעת תוכנית עבודה:** מומלץ לקבוע תוכנית עבודה כללית עם מטרות ואז לפרק אותה ליעדים קונקרטיים תחומים בזמן. כך גם תהיה תחושה טובה של התקדמות וגם המשימה תראה מאיימת פחות.
- **לו"ז שבועי:** תבנו לו"ז שבועי עם משימות על מנת שתוכלו לראות היכן אתם מתקדמים והיכן אתם תקועים.
- **שבתות וחגים:** פעמים רבות תאלצו להקריב הרבה שבתות, חגים וחופשות לצורך עבודה על התזה. קחו את זה בחשבון ותכינו גם את בני/בנות זוג, משפחה וחברים.
- **עבודה במקביל ללימודים:** עד כמה שאפשר, לנסות למצוא עבודה גמישה יחסית במהלך כתיבת התזה כך שיהיה זמן באמת לעבוד על התזה, זמן לנסוע לראיונות, ללכת לכנסים ודברים כאלה שלא בהכרח מתאפשרים בעבודה מסודרת של 8.5 שעות ביום.
- **לפנות זמן קבוע לעבודה על התזה במהלך השבוע:** זה יכול להיות כמה שעות כל יום או ימים מרוכזים במהלך השבוע, כל צורה אשר תשאיר אתכם במרוץ.
- **תאריך יעד** - להציב דד ליין כללי לסיום התזה. ותנסי לגזור זמנים לכל יעדי הביניים. זה יעזור לשמירה על קצב עבודה

- **למצא מדרבן חיצוני:** דד ליין חיצוני שיסייע לסיים את התזה בזמן סביר. הדד ליין יכול להיות פרויקט בעבודה שעומד להתחיל, ארוע כלשהו (לידה, מעבר דירה, חתונה, התחלת עבודה חדשה) וכד'. ברגע שהדד ליין הוא חיצוני ולא תלוי בכם קשה יותר להזיז אותו ואז הוא הופך למחייב יותר.

עבודת המחקר עצמה

- **חידוש:** חשוב שתוכלו להבהיר מה אתם מחדשים בתחום אל מול התיאוריות הקיימות ו/או הממצאים האמפיריים.
- **סקירת ספרות:** דגש חשוב הוא מציאת המאמרים המרכזיים בתחום - מהם ניתן לאתר את הביבליוגרפיה המרכזית שעליה התבססו ושיש לעיין בה. (תדיר מאמרים חדשים יותר יזכירו מאמרים מרכזיים קודמים וכשתראו הפניות חוזרות תדעו לעיין במאמר, לכן לעיתים כדי להתחיל מהמאמרים העדכניים).
- **איך יודעים שקראתם מספיק?** כשקוראים מאמר ומכירים את מרבית המחקרים שמוזכרים בו תדעו שאתם שולטים בחומר. (תמיד אפשר עוד אך אין לזה סוף)
- **להתחיל לכתוב:** כדאי להתחיל את שלב הכתיבה לפני שאתם חשים מוכנים לגמרי. אם תוסיפו לקרוא ייתכן שלעולם לא תהיו מוכנים לגמרי
- **תקציר:** כדאי לכתוב את התקציר לאורך כל העבודה כדי שתדעו שאתם נשארים ממוקדים
- **תיעוד מסודר:** כדאי ליצור טבלאות שיסדרו את עבודתכם לצרכים עתידיים (למשל שם המאמר המלא ושורת סיכום על מה הוא מדבר, קבצים עם הערות ומחשבות, רשימת המסמכים עליהם התבססתם ועוד). מומלץ להשתמש בתוכנות ביבליוגרפיות כמו ZOTERO ו endnotes כדי לסווג את חומר הקריאה
- **חידוד:** לשוב ולחדד את שאלת המחקר ככל שאתם נחשפים ליותר ידע. כלומר להבין מה מחפשים כדי לדעת מה עוד צריך למצוא
- **גמישות -** יתכן שבמהלך המחקר יתגלו דברים שלא צפיתם שיובילו לשינויים בדגש, בשאלת המחקר, או בהשערות. זה לא סוף העולם, ההפך זה מה שעושה את המחקר למעניין כי אחרת אם כל מה שצפיתם היה מתגשם אז למה צריך מחקר? ברמה הפרקטית חשוב להבין שזה תהליך שלא ניתן לצפייה מראש עד הסוף, וכדאי להתגמש ולכוון את המשך המחקר בהתאם.
- **נתקעתם?** אם נראה שנתקעתם בשלב מסוים במהלך המחקר כדאי לעזוב את זה לכמה זמן ולעבור הלאה לנושא הבא ואז לחזור. לעיתים אחרי שמשחררים מעט באות התשובות
- **בסופו של דבר התזה תלויה בכם. המוטיבציה שלכם, המחוייבות וההתמדה הם אלו אשר יגרמו לכם להצליח במשימה**